

HYVINVOINTIPALVELUJEN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2021

1. SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ JA RISKIENHALLINNASTA

Hyvinvointilautakunta on valtuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti hyväksynyt sisäisen valvonnan valvontasuunnitelman vuodelle 2021. Valvontasuunnitelman toteutumisesta on raportoitu hyvinvointilautakunnalle 13.9.2021 § 48 ja 24.1.2022 § 12. Valvonnassa ei ilmennyt epäkohtia. Toimialajohtaja on toteuttanut säännöllistä sisäistä tarkkailua toimialajohtajien toimeenpanosuunnitelman mukaisesti.

Riskien hallinnassa on tehty työyksikkökohtaiset riskianalyysit. Niiden pohjalta varaudutaan riskien ennakointiin ja hallitsemiseen. Riskianalyysin seuranta toteutetaan vuosittain. Vastuu riskien hallinnasta on jokaisen tulosalueen vastuuhenkilöllä ja tulosyksikön johtajalla, kokonaisvastuu on toimialajohtajalla.

1.1. Toimintaympäristö ja toiminnan organisointi

Lainsäädännön muutoksia seurataan aktiivisesti koko toimialalla. Lain muutosten edellyttämät toiminnan muutokset huomioidaan hyvissä ajoin ennen lain varsinaista voimaantuloa, muutoin toiminnalle asetetuista tavoitteista jäädytään jossain määrin tai merkittävästi. Riskin todennäköisyys on erittäin pieni. Toiminnasta vastaavat seuraavat jatkuvasti lainsäädäntönsä kehittymistä ja valmistelevat tulevia muutoksia hyvissä ajoin.

Kunnan sääntöjen ja ohjeiden noudattamatta jättäminen aiheuttaa sen, että toiminnalle asetetut tavoitteet jäävät jossain määrin saavuttamatta. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavien sääntöjen ja ohjeiden noudattamista valvoo toimialajohtaja.

Erilaisten ostopalvelusopimusten toteutumattomuus voi aikaansaada sen, että toiminnalle asetetusta tärkeästä tavoitteesta jäädytään merkittävästi. Riskin todennäköisyys on kohtalainen. Toiminnasta vastaavan tulee seurata tehtyjen ostopalvelusopimusten noudattamista säännöllisesti ja keskusteltava palvelun tuottajan kanssa epäkohdista.

Oppilashuollon palvelut tuottaa Essote-kuntayhtymä. Palvelujen tuottamisen häiriöissä toiminnalle asetetuista tavoitteista jäädytään merkittävästi. Riskin todennäköisyys on suuri.

Hyvinvointipalvelujen organisaatio on pitkäaikaisen kehitystyön johdosta selkeä ja tarkoituksenmukainen.

1.2. Suunnittelu- ja seurantajärjestelmä

Tavoitteet asetetaan vuosittain talousarviossa ja taloussuunnitelmassa. Tavoitteet johdetaan kuntastrategiasta ja sen pohjalta tehdyssä hyvinvointipalvelujen toimeenpano-ohjelmasta. Jos toimintaa ei kehitetä, toiminnalle asetetusta tärkeästä tavoitteesta voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on pieni. Koronapandemia aiheutti kaikilla hyvinvointipalvelujen vastuualueilla sen, että kaikki tavoitteet eivät toteutuneet.

Hyvinvointilautakunta hyväksyy talousarvion käyttösuunnitelman vuosittain. Toimialajohtaja seuraa koko toimialan talousarvion toteutumista ja vastuuhenkilöt oman tulosalueen osalta. Toimialajohtaja raportoi hyvinvointilautakunnalle talouden tilanteesta joka kokouksessa, noin kuusi kertaa vuodessa. Talouden ja

toiminnan toteutumisesta raportoidaan kunnanhallitukselle puolivuosisiraportin muodossa ja tilinpäätöksen yhteydessä. Yllättävät tilanteet voivat aiheuttaa sen, että omalle toiminnalle asetettu tavoite ei välttämättä toteudu täysin. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavalla on vastuu siitä, että yllättävissäkin tilanteissa toiminta järjestetään niin, että tavoitteet toteutuvat. Koronapandemia aiheutti kaikilla hyvinvointipalvelujen vastuualueilla sen, että kaikki tavoitteet eivät toteutuneet.

1.3. Päätöksenteko

Päätöspöytäkirjat laaditaan, tarkastetaan ja pidetään nähtävänä hallintosäännön määräysten mukaisesti. Päätöksiä tehtäessä vaikutusten ennakoarviointi jää usein vähäiselle huomiolle. Riskinä ovat päätöksen ennalta arvaamattomat ja epäedulliset vaikutukset eri tahoille, tällöin toiminnalle asetettu tavoite jää jossain määrin tavoitteesta. Riskin todennäköisyys on pieni.

1.4. Henkilöstö

Henkilöstöhallinto toteutetaan hallintosäännön sekä talousarviossa olevien ja kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Hyvinvointipalvelujen johtoryhmän kokouksia pidetään 4-6 kertaa vuodessa ja vastuualue-/työpaikkakokouksia jokaisella vastuualueella/yksikössä tarpeen mukaan. Toiminta- ja työketjut ovat varmistettu niin, että toimialajohtajalle ja vastuuhenkilöille on määrätty sijaiset.

Hyvinvointipalveluihin on saatu tähän saakka pääsääntöisesti ammattitaitoista henkilöstöä mutta on kohtalainen riski, että kelpoista henkilöstöä ei saa rekrytoitua. Etenkin määräaikaisiin työ- ja virkasuhteisiin on haasteellista saada kelpoisuuden omaavaa henkilöä. Ammattitaitoisen henkilöstön puute aiheuttaa sen, että kunnan kannalta olennainen tavoite jää osin saavuttamatta. Tällöin kuntalaiset eivät saa tarvitsemiaan palveluja tai palvelujen taso laskee. Toiminnan pitkän tähtäimen suunnittelu ja ennakointi pienentää epävarmuutta. Vakituisen henkilöstön rekrytointi useiden määräaikaisuuksien sijaan tuo varmuutta.

Henkilöstön kouluttautumishalun hiipuminen voi aiheuttaa sen, että kunnan kannalta olennainen tavoite jää osin saavuttamatta. Riski on pieni. Toiminnasta vastaava huolehtii siitä, että henkilöstöä kannustetaan kouluttautumaan ja henkilöstön kouluttautuaessa heidän sijaisjärjestelynsä toimivat.

Äkillisissä tilanteissa sijaisen saaminen voi olla vaikeaa. Myös sijaisen perehdyttäminen jää olemattomaksi tai hyvin vähäiseksi ja toiminnalle asetetuista tavoitteista voidaan jäädä merkittävästi. Riski on kohtalainen. Toiminnasta vastaavan on huolehdittava sijaisjärjestelyistä ja riittävästä perehdyttämisestä. Jos käytössä on yksi sama sijainen, on hänen perehdyttäminen huomattavasti helpompaa ja riskit vähenevät.

Kun henkilöstö vähenee ja ikääntyy, jaksaminen on riskitekijä. Henkilöstö joutuu vastaamaan suuremmasta työkokonaisuudesta ja tekemään enemmän töitä. Tällöin toiminnalle asetetuista tärkeistä tavoitteista voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on suuri. Toiminnasta vastaavien on yhdessä työsuojelun organisaation ja työterveyshuollon kanssa huolehdittava henkilöstön työhyvinvoinnista ja jaksamisesta.

Koko toimialalla on riski siinä, että vain yksi tai kaksi työntekijä hallitsee tietyn työtehtävän. Jos he ovat työvapaalla, tehtävien hoito kärsii. Riskin todennäköisyys on suuri. Toimialajohtajan ja toiminnasta vastaavien on huolehdittava siitä, että henkilöstön osaamispohjaa laajennetaan niin, että useampi henkilö hallitsee samat työtehtävät. Lisäksi minimimiehityksellä toimittaessa yhdenkin henkilön yllättävä tai pitkäaikainen poissaolo vaikuttaa toimintojen toteutumiseen. Tällöin toiminnalle asetetusta tärkeästä tavoitteesta voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on kohtalainen.

Suurimpia työturvallisuusriskejä ovat sisäilmaongelmat. Jos sisäilma on huono, toiminnalle asetetuista tärkeistä tavoitteista voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaava, tekninen toimiala ja työsuojeluorganisaatio huolehtivat siitä, että sisäilmaongelmia ei ole tai ongelmat poistetaan heti, kun ne ilmenevät.

1.5. Tietojärjestelmät

Tietoturvallisuus perustuu kunnan yhteiseen tietoturvamennettelyyn ja ohjeistukseen sekä vastuuntuntoiseen työskentelytapaan arkaluontoisten asioiden käsittelyssä.

Sekä työntekijöiden että asiakkaiden tietoja on erittäin paljon erilaisissa ohjelmistoissa. Mikäli ohjelmisto ei toimi, asioiden hoito vaikeutuu ja joissakin tapauksissa voi loppua kokonaan. Riskin todennäköisyys on pieni. Riskiä hallitaan osaltaan hoitamalla päivitykset sekä ohjeistamalla käyttäjät.

Sähköpostin toimintaongelmat aiheuttavat tiedonkulun ongelmia. Kunnan tiedonhallintajärjestelmän ongelmat hidastavat päätöksentekoa. Tällöin palvelujen tuottaminen myös hidastuu. Riski on pieni.

Atk-tuen poissa ollessa avun saaminen on hyvin vähäistä ja asioiden hoito vaikeutuu. Riskin todennäköisyys on pieni.

1.6. Hankinnat

Hankinnat tehdään pääsääntöisesti kilpailuttamisen perusteella. Näin saadaan toiminnot järjestettyä todennäköisimmin kustannustehokkaasti. Hankintojen suunnitelmallisuuteen on kiinnitettävä huomiota. Toiminnasta vastaavien on huomioitava kaluston tärkeys ja kunnossapidon merkitys toimintojen toteutumiselle sekä käyttäjäturvallisuus. Riskinä ovat kaluston yllättävät korjauskustannukset tai uuden kaluston hankinta. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavien on tehtävä hankinnat suunnitelmallisesti ja ennakoitava kaluston kunto.

1.7. Sopimukset ja projektit

Erilaiset hyvinvointipalvelujen toimialalla tehdyt ostopalvelu- ja yhteistoimintasopimukset ovat toimineet pääsääntöisesti hyvin. Sopimusehtojen noudattamista ja vanhentumisaikoja seurataan jatkuvasti. Kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tehtyjen sopimusten osalta riskinä on sopimuksen yllättävä purkautuminen tai toimijan resurssipula, jotka aiheuttavat sen, että toiminnalle asetetut tavoitteet voivat jäädä jossain määrin tavoitteista. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavien on suunnittelussa huomioitava tämä riski.

Projekteja/hankkeita on eri vastuualueilla kiitettävästi ja niihin haetaan aktiivisesti rahoituksia. Niiden avulla kehitetään toimintaa ja niiden vastuut on määritelty projekteja/hankkeita käynnistettäessä. Erilaiset hanke- ja erityisrahoitusten haku voi jäädä epähuomioissa tekemättä, koska hakeminen on yhden henkilön vastuulla. Tällöin toiminnalle asetetut tavoitteet jäävät jossain määrin tavoitteesta. Riskin todennäköisyys on pieni. Hanke- ja erityisrahoitusten hakuajoja on seurattava intensiivisesti. Monivuotisten hankkeiden rahoituksen päättyminen kesken suunnitellun hankekauden voi keskeyttää hankkeen. Tällöin toiminnalle asetetusta tärkeästä tavoitteesta voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavien on varauduttava tähän.

1.8. Omaisuus

Kunnan tekninen toimiala vastaa kunnan kiinteistöistä. Koneiden ja laitteiden on oltava asianmukaisia ja turvallisia. Riskinä on henkilöstön ja/tai asiakkaiden loukkaantuminen. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavien on huolehdittava koneiden ja laitteiden kunnosta ja turvallisuudesta sekä opastettava käyttäjiä.

1.9. Talous- ja henkilöstöhallinnon prosessit

Ostolaskujen hyväksymisen sujumattomuus voi aiheuttaa rahallisen riskin viivästyskorkojen muodossa. Riskin suuruus ja todennäköisyys on pieni. Toimialajohtajan on varmistettava laskujen hyväksyjien varahenkilöjärjestelmän toimivuus.

1.10. Tiedonkulku

Tiedonkulku henkilöstölle hoidetaan suusanallisesti, sähköpostitse, sähköisillä kanavilla, kirjeitse, hyvinvointipalvelujen johtoryhmän kokouksissa, työpaikkakokouksissa ja työpisteiden ilmoitustauluilla. Tiedottamiseen on jatkuvasti kiinnitettävä huomiota ja sitä on kehitettävä. Tiedottamisessa tulee olla yhdenmukainen linja. Riskinä on tiedottamisen epäonnistuminen, joka voi vaikuttaa myös palvelutuotantoon. Riskin todennäköisyys on pieni.

Asianmukainen ja oikea-aikainen tiedottaminen palvelujen käyttäjille on olennainen osa palvelutuotantoa. Tiedottamisessa tulee olla yhtenäinen linja. Tiedotettaessa tulee huomioida tiedottamisväylät, joita asiakkaat käyttävät. Tämä edellyttää henkilöstön osaamista ja tiedottamiseen sopivaa välineistöä. Riskinä on tiedottamisen epäonnistuminen ja tällöin toiminnalle asetetut tavoitteet voivat jäädä jossain määrin saavuttamatta. Riskinä on myös henkilöstön osaamisen ja välineistön puute. Riskien todennäköisyys on pieni. Kunnan tulee hankkia henkilöstölle tiedottamiskoulutusta ja asianmukainen välineistö.

Tiedon kulku ja tiedottaminen sekä organisaation sisällä että ulkopuolelle on yhden tai parin henkilön varassa. Jos tieto ei kulje, toiminnalle asetetuista tärkeistä tavoitteista voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on pieni. Tiedottamisesta vastaaville on oltava varahenkilöjärjestelmä.

2. TOIMINTAKERTOMUS

2.1. HYVINVOINTIPALVELUJEN TOIMIALA

Kärkitavoitteiden toteumat

Kärkitavoite ja toimenpiteet	Yksilöidyt toimenpiteet	Toteuma
<p>PAINOPISTE: HYVINVOINTI Kuntalaisten liikunnallisuuden edistäminen liikuntahankkeilla ja tapahtumia järjestämällä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Varhaiskasvatuksen Vauhtia Viikareihin -hanke Päiväkodin ja koulun liikunnalliset teemapäivät ja tapahtumat perheille Retkeilytoiminnan ja pyöräilykulttuurin vahvistaminen yhtenäiskoulussa ”Unelmien liikuntapäivä” tai muu valtakunnallinen teemaviikko 	<ul style="list-style-type: none"> Vauhtia Viikareihin!-hankkeella on hankittu 8 koulutusta henkilöstölle. Lapset pääsivät 7 kertaa uimahalliin Sampolaan. Geopark-kohteisiin tehtiin 3 retkeä. Teemapäiviä peruttiin koronan takia. Keväällä ja syksyllä hyvinvointi-aiheinen teemapäivä, jossa työpajojen aiheina kaikille luokka-asteille rentoutus / lepo, ravinto sekä liikunta. Oppilaat osallistuivat päivän suunnitteluun sekä arviointiin. Pesäpalloturnaus, 8.luokan golf-opetus 2 iltapäivää, jalkapallo- ja sählyturnaukset, parkour-päivä, uimahalliretket 0.-7.-luokkalaisille. 9.luokan luokkaretki toteutettiin Saaristoreitin pyöräilyretkenä, 8.luokkalaisten eräleiri, 7.luokan melontaretki, kaikkien luokkien Norppapolkuretket Suunnitelmallinen koulun kehittämistyö->retki- ja luontopedagogiikan kehittäminen. Unelmien liikuntapäivälle suunniteltu perheliikuntatapahtuma siirrettiin koronarajoitusten vuoksi myöhempään ajankohtaan. Sen sijaan unelmien liikuntapäivänä kehoitettiin somen avulla kuntalaisia hyödyntämään lähiliikuntapaikoille suunniteltuja omatoimisia jumppia (urheilukentän

	<ul style="list-style-type: none"> • Kuntoliikuntatapahtumia • Liikunnanohjaajan liikuntaryhmät • Kansalaisopiston liikuntatarjonta 	<p>katsomo, kuntoportaat, kuntoradan telineet).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Talvitapahtuma Viljakansaarella 27.2. • Kävelykipinä-tapahtuma 5.5., järjestetty yhdessä Eläkeliiton kanssa. Kävelykipinä-viikot kuntoradalla (ja omatoimisesti muualla) 4.-25.5. • Vauhtia Viikareihin! - varhaiskasvatuksen liikuntahanke, mm. uimahalliretkiä. • 12 lähiryhmää • 4 etäryhmää • uimahalliretkiä, joissa ohjattu vesijumppa • Kansalaisopisto tarjosi tanssia ja liikuntaa 44 kurssia yht. 736 tuntia, kurssilaisia oli 429 joista 75 miestä ja 354 naista. Osa kevään opetuksesta siirtyi etätunneiksi ja kurssilaiset löytyisivät ne hyvin. • syksyllä 2 etäliikuntakurssia toteutunut hyvin.
<p>PAINOPISTE: HYVINVOINTI Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen positiivisella psykologialla ja johtamisella, ikääntyneiden erityisellä huomioimisella ja kulttuurielämyksiä tarjoamalla eri ikäryhmille.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yhtenäiskoulussa tunnetaitokasvatus • Positiivinen pedagogiikka koulussa ja varhaiskasvatuksessa • Ergonomisten kalusteiden hankinta sekä yhtenäiskoulun oppilaille että henkilökunnalle 	<ul style="list-style-type: none"> • 7. ja 9.luokille säännölliset tunnetaitotunnit. • NFG-ryhmä apuna koulun tunnetaitokasvatuksessa. • 2 opettajaa kouluttautuu tunnetaito-ohjaajiksi • Koulun henkilökunnalle 2 hyvinvointiaiheista koulutusiltapäivää. • Oppilaiden hyvinvointi- sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuus -aiheiset pedagogiset iltapäivät. • Kahdelle oppilasryhmälle ergonomiset säädettävät oppilastyöpöydät sekä aktiivijakkarat, oppilaat saivat itse vaikuttaa kalusteiden valintaan.

	<ul style="list-style-type: none"> • Ikäihmisten huomioiminen kansalaisopistossa erityisesti liikunnassa, musiikissa ja kädentaidoissa • Kansalaisopistossa ilmaiset kurssit yli 85-vuotiaille • Kansalaisopistossa etenkin ikääntyneille lisää yksilöopetusta tietotekniikassa yhteistyössä kunnan asiakasneuvojan kanssa • ”Taidepolku” Norppapolulle • Kokoa oma poppoo -retket 	<ul style="list-style-type: none"> • Kansalaisopistossa ikäihmisten huomioimisessa korona toi rajoitteita. He lähtivät/rohkenivat tulla vähemmän kursseille. • Yli 85-vuotiaat eivät hakeneet keväällä ilmaiskursseja, syksyllä myönnettiin 5 yli 85 v. henkilölle • Yksilöopetus tietotekniikassa meni kunnan kautta keväällä. • Syksyllä uusi opettaja ja 3 kurssia tietotekniikkaa ja yksi lyhytkurssi toisen opettajan kautta. • Tieto ja viestintä tekniikkaa opiskeli 17 miestä ja 18 naista yhteensä 35 henkeä ja opetusta annettiin 37 tuntia. • Tuottaminen käynnistyi kesäkuussa ja virtuaalireitin sisällöt saatiin verkkoon syksyllä. Keväällä 2022 qr-tarrojen kiinnitys opasteisiin ja ”taidepolun” markkinointi. • Kevään aikana eivät toteutuneet koronan takia, yksi toteutui kesäkuussa ja neljä syksyllä.
<p>PAINOPISTE: SAIMAA Saimaa Geopark -kohteiden tunnettavuuden lisääminen järjestämällä eri ikäryhmille retkiä kohteisiin ja tehostetulla viestinnällä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Niilo-norppa liikkuu yhdessä lasten ja vanhempien kanssa eri kohteissa • Koulun retket Norppapolulle sekä muihin Geopark-kohteisiin 	<ul style="list-style-type: none"> • Niilo-Norppa on kiertänyt kaikkien päiväkodin lasten kodeissa ja liikuttanut perheitä. Perheet ovat lähettäneet päiväkotiin kuvia paikoista, joissa ovat Niilon kanssa liikkuneet ja kuvat on laitettu päiväkodin eteisen seinälle. Niitä on tutkittu lasten kanssa. • Koulun henkilökunnan vesopäivän osana pyöräily Tupavuorelle. • Koko koulun retket Norppapolulle • 8.luokka käveli eräleirille Rokansalon harjua pitkin, 7.lk

	<ul style="list-style-type: none"> Nuoriso- ja liikuntapalvelujen retket ja tapahtumat eri kohderyhmille, esim. lasten kesäviikolla keppiheppojen maastoratsastuspäivä Viestintä Saimaa Geoparkin Unesco-statuksesta 	<p>kävi Syrjäsalmen kalliomaalauksilla.</p> <ul style="list-style-type: none"> 2 Geopark-aiheista pedagogista iltapäivää henkilökunnalle Hiihtotapahtumia: 8.2. Tunnin hiihto, 12.2.-8.3. kuntohiihtoviikot ja 28.2. ja 9.3. Viljakansaaren laturetket Perheliikuntapäivä 25.5. Norppalaavulla mm. melontaa ja luontorastit Lasten kesäviikon tapahtumat Norppalaavulla ja Liehtalassa Unesco Global Geopark status tuli julki huhtikuun lopussa. Status huomioitu printtimarkkinoinnissa ja somessa. Lisäksi status huomioitu uusissa infotauluissa Norppapolulla ja ns. purjetauluissa.
<p>PAINOPISTE: HYVINVOINTI Kuntalaisten osallisuuden lisääminen kyselyillä, erilaisilla toimintaympäristöä ja palveluja kehittäville tilaisuuksilla sekä erilaisia palautemahdollisuuksia kehittämällä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Päiväkodin laatuksely Yhtenäiskoulun asiakastytyväisyys- ja arviointikyselyt Kansalaisopistossa palaute- ja kurssitoiveiden kyselyn tekeminen ainakin opiston ryhmissä, mahdollisesti myös eri järjestöjen tapahtumissa tai yhdyshenkilöiden avulla 	<ul style="list-style-type: none"> Elokuussa toteutettiin kysely perheille päiväkodin arvoista ja painopisteistä. Syyskuussa vanhempainillassa keskusteltiin Padletin avulla hyvistä tavoista. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely luokille 5-9 Harrastustoivekysely luokille 6-8 Hyvinvointikysely luokille 0-9 Asiakastytyväisyyskysely sekä laadun arviointikysely apip-toiminnan huoltajille ja lapsille Kansalaisopistolla tehtiin keväällä sähköinen palautekysely suoraan sähköpostilla. Vastauksia saatiin 34 joka oli 20% lähetetyistä Syksyllä saatiin sähköisiä ja kurseilta ja toimistoon annettua palautetta ja toiveita. ”Mikä Puumalassa liikuttaa?” avoin ilta kuntalaisille liikuntaan liittyvistä asioista 31.8.

		<ul style="list-style-type: none"> • Nuorisovaltuuston ja päättäjien tapaaminen nuorisotalolla 15.10.
<p>PAINOPISTE: HYVINVOINTI Syrjinnän ja yksinäisyyden torjunta etsivällä nuorisotyöllä, eri kohderyhmille ja eri puolilla kuntaa järjestetyillä tapahtumilla ja palveluilla sekä kehittämällä ikääntyneiden etäyhteyspalveluja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yhtenäiskoulun kerhotoiminnan kehittäminen • Kerhokuljetusten toteuttaminen ja mahdollinen laajentaminen • Kesäauto-hanke touko-elokuussa • Kesän päiväleiri • Kesän Lastenviikko • Vanhusten viikko • Perheviikko • Po1ntin chat-palvelu nuorille ja heidän vanhemmilleen • Ryhmä- ja kerhotoimintaa 	<ul style="list-style-type: none"> • 11 erilaista koulun kerhoa • Harrastamisen Suomen malli -hanke yhteistyössä nuoriso- ja liikuntapalveluiden kanssa • harrastuskuljetukset säännöllisesti 2 kertaa viikossa, lisäksi perjantain kiipeilykerho • Kesäauto 1.5.-31.8., vähintään 1 pv/vko Puumalassa • Päiväleiri koululaisille 7.-11.6. • Lasten kesäviikolla 17.-25.7. paljon tapahtumia eri puolilla kuntaa • Vanhusten viikolla 4.-10.10. monenlaista ohjelmaa mm. liikuntapalvelujen lavis-tanssiliikuntaa ja retkipäivä Norppalaavulla, tanssiteatteri Rollon esitys. • Perheviikolla 14.-20.11. monenlaisia tapahtumia perheille • Po1nt chat: Chat-vuoroja kevään aikana 14 kpl. • Etsivä nuorisotyö: Matkalla tulevaisuuteen päivä 9. luokkalaisille 1.6.2021, Tartu hetkeen päivä 9. luokkalaisille 27.5.2021 mukana oleminen, Kouluyhteistyö etänä koronarajoitusten vuoksi, 8. ja 9. luokkalaisten vierailut nuorisotalolla koulupäivän aikana, Jalkautuminen työpajalle, Jalkautuminen kylätuvalle, Yksilöohjaus • Kerhotoimintaa tammi-toukokuussa ja syys-joulukuussa: liikuntakerhot ja minitalo (kerhotoiminnan yhteishanke)

		<ul style="list-style-type: none"> • Minitalo toiminta 1 x viikossa. tammi-toukokuussa ja syys-joulukuussa • Kiipeilykerho (ns. Suomen mallin pilotti, yhteistyössä yhtenäiskoulun kanssa) • Nuorisotalon avointen ovien toimintaa tammi-toukokuussa (huomioiden koronarajoitukset) ja syys-joulukuussa • Nuorisotalotoiminta koronarajoitusten vuoksi hetken aikaa tauolla kevään aikana. • Etänuorisotalotoiminta koronarajoitusten aikana. • Ei vielä toteutettu
PAINOPISTE: LAPSIPERHEET UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen saaminen toteuttamalla hyväksyttyä toimintasuunnitelmaa.	<ul style="list-style-type: none"> • ”Etäjumppahanke” • Kaikki lasten ja nuorten kanssa toimivat toteuttavat yhdessä laadittua toimintasuunnitelmaa ja kehittävät toimintaa edelleen lapsiystävällisempään suuntaan 	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikki toimijat ovat toteuttaneet yhdessä laadittua toimintasuunnitelmaa koronaepidemian rajoitusten puitteissa ja kehittäneet toimintaa lapsiystävällisempään suuntaan • erillinen raportti toteumasta syyskuussa, jonka pohjalta UNICEFIN ja koordinaatioryhmän arviointitilaisuus 27.9. => Unicef myönsi tunnustuksen
PAINOPISTE: LAPSIPERHEET Lasten ja nuorten lukutaidon parantaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Lukeva koulu -hanke • Kirjastoyhteistyön kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Lukeva koulu -hanke ei ole edennyt • Äidinkielen opettaja on pyytänyt kirjaston henkilökuntaa esittelemään oppilaille sopivaa aineistoa lainattavaksi
PAINOPISTE: LAATUASUMINEN Kestävään kehitykseen panostaminen kierrätysmateriaaleja käyttämällä ja koulutuksia järjestämällä.	<ul style="list-style-type: none"> • Kestävän kehityksen suunnitelman laatiminen yhtenäiskoulussa • Ympäristöaiheisten teemapäivien järjestäminen yhtenäiskoulussa • Kädentaitojen materiaalien kierrätys 	<ul style="list-style-type: none"> • On aivan alussa • Hävikkiruokaviikko keväällä ja syksyllä, kirpputori marraskuussa, vieraslajien kitkentä ja luonnonsiivouspäivä keväällä • Materiaaleja on kierrätetty

	<ul style="list-style-type: none"> • Kansalaisopiston entisöintikurssi • Opettajat toimivat myös laajemmin materiaalien kierrättäjinä ja kierrätystietoisuuden jakajina • Musiikissa vanhojen soittimien kierrätys, nuottien uudelleen käyttö ja erilaisten materiaalien uusiokäyttö • Korjausrakentamisen kurssi tai luento yhteistyössä teknisen toimialan kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutunut suunnitelman mukaisesti • Kädentaitojen opettajat edistävät kierrätystä monilla tavoilla. • Toteuttaa kierrätystä nuottien ja soittimien osalta edelleen. • Ei ole toteutunut. • Jätepisteen esittely kurssi pidetty yhteistyössä teknisen toimialan kanssa.
--	---	---

Palvelujohtaja	TP 2020	TA 2021	MUUTETTU TA 2021	TP 2021	Käyttö- % 2021	Muutos, %, 2020-2021
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	186 529	183 005	183 005	209 489	114,5	12,31
Toimintamenot	-3 344 532	-3 965 230	-3 965 230	-3 680 706	92,8	10,05
TOIMINTAKATE	-3 158 003	-3 782 225	-3 782 225	-3 471 217	91,8	9,92
<i>Toimintakate euroa/asukas</i>	-1 481	-1 836	-1 836	-1 638	89,2	10,59
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	166 589	159 270	159 270	181 558	114,0	8,99
Toimintamenot	-2 646 474	-3 026 860	-3 026 860	-2 881 083	95,2	8,86
TOIMINTAKATE	-2 479 885	-2 867 590	-2 867 590	-2 699 525	94,1	8,86

Hyvinvointipalvelujen toimintatulot ylittävät talousarvion 14,0 %:lla (22 288 €:lla). Toimintamenot alittavat talousarvion 4,8 %:lla (145 777 €:lla).

Tuloja on lisännyt lähinnä valtiolta saadut erityisavustukset koronapandemian vaikutusten tasoittamiseksi varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. Menoja on vähentänyt lähinnä koronaepidemian rajoituksista johtuvat toiminnan supistamiset/uudelleen järjestelyt sekä perusopetuksen vuosiluokkien 7-9 ”sisäoppilaitoksen” toteuttamisen siirtäminen vuoteen 2022.

Vuoden 2020 tilinpäätökseen verrattuna toimintakate oli 8,8 % suurempi (219 640 €).

2.2. Hyvinvointilautakunta

Palvelusuunnitelma:

Hyvinvointilautakunta hallinnoi opetus-, varhaiskasvatus-, nuoriso-, liikunta-, aikuiskoulutus- sekä kirjasto- ja kulttuuripalveluja, koordinoi näiden toimintaa ja ohjaa niitä. Hyvinvointilautakunnan vastuualueella on myös vanhus- ja vammaisneuvosto. Hyvinvointilautakunnan tehtävänä on edistää kuntalaisten hyvinvointia.

Palvelujohtaja	TP 2020	TA 2021	MUUTETTU TA 2021	TP 2021	Käyttö-% 2021	Muutos, %, 2020-2021
Hyvinvointilautakunnan kokouksia	6	6	6	6	100,0	0,0
Käsiteltyjä asioita	63	60	60	69	115,0	9,5
Vanhus- ja vammaisneuvoston kokouksia	4	6	6	4	66,7	0,0
Käsiteltyjä asioita	43	45	45	33	73,3	-23,3
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	0	0	0	0		
Toimintamenot	-110 915	-113 598	-113 598	-125 681	110,6	13,3
TOIMINTAKATE	-110 915	-113 598	-113 598	-125 681	110,6	13,3
<i>Toimintakate euroa/asukas</i>	-52	-55	-55	-59	107,6	14,0
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	0	0	0	0		
Toimintamenot	-102 555	-107 630	-107 630	-119 712	111,2	16,7
TOIMINTAKATE	-102 555	-107 630	-107 630	-119 712	111,2	16,7

Toiminnan ja talouden toteuma:

Hyvinvointilautakunta on kokoontunut 6 kertaa ja käsitellyt 69 asiaa.

Keskeisimmät asiat ovat olleet:

- vuoden 2021 talousarvion käyttösunnitelma, toimintakertomus vuodelta 2020 ja vuoden 2022 talousarvio
- sisäisen valvonnan raportti vuodelta 2020, suunnitelma vuodelle 2021 ja raportti I/2021
- koulukiusaamista koskevan haasteen esittäminen valtuustolle
- varhaiskasvatuksen toimintavuoden 2019-2020 arviointi, koululaisten varhaiskasvatusoikeus ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan ilmoitusvelvollisuusohjeet
- yhtenäiskoulun käyttömaksut, yhdysluokkiin siirtyminen, oppilaiden hyvinvointikyselyn tulokset, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2021-2023 sekä lukuvuoden 2020-2021 arviointi ja valtakunnallisten kokeiden tulokset
- oppivelvollisen ohjaus ja valvonta
- Hurissalon alueen oppilaiden koulukuljetukset Anttolan yhteiskouluun
- Puumala-rahaston jaettava tuotto vuonna 2021, harrastusstipendien haettavaksi julistaminen ja harrastusstipendien myöntäminen
- kulttuuripalvelujen avustusten haku- ja myöntämisperusteet sekä kunnan kulttuuripalkinnon 2021 saaja

- lausunto Puumalan kirkonkylän keskusta – visio vuodesta 2030 -luonnoksesta
- Liehtalanniemen museotilan toimintakertomus kesältä 2021
- Nuorisotalon käyttömaksut 1.10.2021 alkaen
- aloite sukupuolineutraaliuden edistämisestä
- sitoumus UNICEFin ja kunnan yhteistyöstä Lapsiystävällinen kunta -mallissa

Vanhus- ja vammaisneuvosto on kokoontunut 4 kertaa ja käsitellyt 33 asiaa.

Keskeisimmät asiat ovat olleet:

- tutustuminen pelastustoimen ja ensihoitopalvelun moniammatilliseen yksikköön ja ikäihmisten liikenneturvallisuustilanteeseen
- lausuntojen antaminen Puumalan kirkonkylän keskusta – visio vuodesta 2030 luonnoksesta, alueellisesta hyvinvointisuunnitelmasta vuosille 2021-2024 sekä ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelmasta vuosille 2020-2022
- arviointia kuntastrategian, hyvinvointipalvelujen toimeenpano-ohjelman ja vuoden 2021 kärkitavoitteiden toteutumisesta ikääntyneiden ja vammaisten näkökulmasta
- edustajan nimeäminen keskustan ja sataman kehittämisen ohjausryhmään
- ehdotus siivousseteleiden käyttöönottoon tehtyyn aloitteeseen
- vanhustenviikko, kansainvälinen vammaisten päivä, vanhusneuvosto- ja vammaisneuvostopäivät
- ikääntyneiden taloudellisen kaltoinkohtelun torjuntahankkeen jalkauttaminen Puumalaan

Toimintamenot ylittävät talousarvion 11,2 %:lla (12 082 €:lla), joka johtuu Puumala-rahastosta maksetuista harrastusstipendeistä (20 000 €). Rahaston tuotot eivät kirjaudu käyttötalouspuolelle.

Vuoden 2020 tilinpäätökseen verrattuna toimintakate oli 16,7 % suurempi (17 157 €).

2.3. OPETUSPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Opetuspalvelut tarjoaa esiopetusta, perusopetusta, aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä ostaa taiteen perusopetusta. Oppilaalle turvataan koko yleissivistävän koulutuksen ajan sellainen oppimisympäristö, joka tukee häntä perustietojen ja -taitojen sekä tiedonhankinnan ja soveltamisen oppimisessa. Oppilasta tuetaan hyvän opiskelumotivaation ja yhteistyötaitojen saavuttamisessa. Yleissivistävän koulutuksen aikana oppilas kasvaa ihmisenä ja oppii kunnioittamaan ympäristöä.

Peruskoulun rehtori	TP 2020	TA 2021	MUUTETTU TA 2021	TP 2021	Käyttö- % 2021	Muutos, % 2020- 2021
Oman perusopetuksen toimintakate €/oppilas	14 485	18 167	18 167	17 633	97,1	21,7
Esiopetuksen toimintakate, €/oppilas	10 332	12 681	12 681	10 952	86,4	6,0
0-9 luokan oppilaat	119	108	108	106	98,1	-10,9
Oppilaat oppivat lukemaan 1. luokalla, % oppilaista	100	100	100	100	100,0	0,0
Peruskoulun päättäneet saavat jatko-opintopaikan, % oppilaista	100	100	100	100	100,0	0,0
Tietotekniikka on ajantasainen ja OPS2016:n edellyttämällä tasolla	toteutunut mutta vaatii jatkuvaa päivitystä	toteutunut	toteutunut	toteutunut, vaatii jatkuvaa päivitystä		
Vakinainen henkilöstö osallistuu täydennyskoulutukseen % henkilöstöstä	100	100	100	100	100,0	0,0
Eriyisopetusta tarvitsevat oppilaat saavat tarvitsemansa tasoisen tuen % oppilaista	Koronan aiheuttaman etäopetuksen aikana keväällä kaikkien oppilaiden tuki ei toteutunut tavoitteiden mukaisesti.	100	100	100	100,0	
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	51 250	35 080	35 080	48 777	139,0	-4,8
Toimintamenot	-1 857 731	-2 200 657	-2 200 657	-1 971 527	89,6	6,1
TOIMINTAKATE	-1 806 481	-2 165 577	-2 165 577	-1 922 750	88,8	6,4
<i>Toimintakate euroa/asukas</i>	<i>-847</i>	<i>-1 051</i>	<i>-1 051</i>	<i>-907</i>	86,3	7,1
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	51 250	35 080	35 080	48 777	139,0	-4,8
Toimintamenot	-1 498 744	-1 665 920	-1 665 920	-1 556 392	93,4	3,8
TOIMINTAKATE	-1 447 494	-1 630 840	-1 630 840	-1 507 615	92,4	4,2

Toiminnan ja talouden toteuma:

Koulun kevätlukukautta 2021 sekä seuraavaa syyslukukautta 2021 luonnehtivat tiukat koronarajoitukset, joiden vuoksi ei juuri ollut tavallisesta opetuksesta poikkeavia tapahtumia eikä ulkopuolisten lähivierailuja. Alueellisen päätöksen mukaisesti luokat 7-9 siirtyivät poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin eli etäopetukseen 10.-28.3.2021 väliseksi ajaksi. Erityisen tuen oppilaat jäivät lähiopetukseen. Etäopetukseen siirtyminen sujui jouhevasti jo alkusyksyllä tehdyn tarkan opetuksen poikkeusjärjestelyihin siirtymissuunnitelman sekä aiemman kokemuksen ansiosta. Opettajat työskentelivät pääsääntöisesti koululta käsin, koska samaan aikaan alaluokkalaiset kävivät lähikoulua. Kaikki luokat opiskelivat sekä lähi- että etäopetuksessa normaalin lukujärjestyksen mukaisesti, mikä auttoi opettajien työnhallintaa ja -rajaamista huomattavasti. Etäopetuksessa oleville oppilaille jaettiin kahtena maanantaina ruokakassi, jossa oli viikon lounasruoat. Syyslukukausi saatiin opiskella kokonaan lähiopetuksessa.

Lukuvuoden 2020-2021 teemaksi oli kuntastrategian ja sen hyvinvointipalvelujen toimeenpano-ohjelman kärkitavoitteiden mukaisesti valittu hyvinvointi, jota jatkettiin myös syyslukukaudella 2021. Tällöin hyvinvoinnin ohella teemana oli myös luonto. Teemaa huomioitiin opetukseen luontevasti integroiden ja oppilaille järjestettiin hyvinvointiaiheinen teemapäivä sekä keväällä että syksyllä. Henkilökunnalle järjestettiin keväällä kaksi hyvinvointiaiheista iltapäivää, joissa luennoitsijana toimi työpsykologi Anna Lohman. Yhden pedagogisen iltapäivän aiheena oli oppilaiden hyvinvointi. Oppilaiden kanssa retkeiltiin sekä keväällä että syksyllä. Koulun kehittämissyhmä teki tiivistä työtä retkeilypedagogiikan kehittämiseksi sekä suunnitelmia ja toimenpiteitä muilta paikkakunnilta tuleville oppilaille majoitusta tarjoavan yläkoulutoiminnan aloittamiseksi. Henkilökunnan jaksamista kuormittivat erityisesti kevätlukukaudella tiukat terveysturvallisuusmääräykset ja -toimenpiteet sekä oppilaiden pahoinvointi.

Kevään 2021 yhteishaussa kaikki päättöluokan oppilaat saivat ensisijaisen hakutoiveensa mukaisen jatko-opintopaikan. Kaikki 1.-luokkalaiset oppivat lukuvuoden aikana lukemaan.

Opetuskäytössä oleva tietotekniikkaa on uusittu säännöllisesti ja se on ahkerassa käytössä, laitehankintoja joudutaan kuitenkin tekemään koko ajan teknologian kehittymisen myötä. Vuonna 2021 yksi opettaja toimi tutoropettajana kaksi tuntia viikossa. Tutoropettaja auttoi muita opettajia mm. ohjelmoinnin ja näppäintaitojen harjoittelun opetuksessa, toimi samanaikaisopettajana luokissa ja piti sekä yhteisiä että yksilöllisiä opetustuokioita henkilökunnalle.

Oppilashuolto on pääsääntöisesti toteutunut lain mukaisesti. Kouluterveydenhoitaja vaihtui yllättäen tammikuussa, mutta uusi terveydenhoitaja saatiin ilman katkosta jatkamaan työtä, joskin työaika Puumalassa väheni yhteen työpäivään entisen kahden sijasta. Essoten järjestämien kuraattoripalveluiden saatavuudessa oli katko: koulukuraattori jäi työvapaalle eikä hänelle järjestynyt loppukevääksi sijaista. Kuraattorille olisi ollut tarvetta, joten tilanne koettiin oppilashuollossa hankalaksi ja lisäksi se kuormitti psykologia ja terveydenhoitajaa. Oppilashuollon palvelut paranivat selkeästi koulupsykologin palveluiden osalta: koulupsykologi pystyi tekemään myös tukikeskusteluja tutkimusten lisäksi ja hän oli joka viikko paikalla koululla.

Koulun aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettiin päiväkodin koulusiivessä esiopetuksen tiloissa ma-pe aamuisin klo 7-8.55 ja iltapäivisin klo 13.10-16.30. Toimintaan on osallistunut noin 30 lasta eskarilaisista kolmasluokkalaisiin.

Keväällä 2021 toimi yksitoista erilaista koulun järjestämää kerhoa, syksyllä 2021 kaksitoista. Kerhojen vetäjinä toimivat opettajat ja koulunkäynninohjaajat. Haja-asutusalueiden oppilaille tarjottiin kerhokuljetusta kahdesti viikossa. Kerhotoimintaa häittivät huomattavasti pandemian vuoksi asetetut harrastustoiminnan rajoitteet erityisesti kevätlukukaudella 2021. Kerhotoimintaa järjestettiin Opetushallituksen koulun kerhotoiminnan tukemiseen saadun erityisavustuksen turvin (10 000 €) sekä Aluehallintovirastolta saadun Suomen harrastamisen malli -rahoituksen turvin (13 000 €).

Valtion erityisavustus esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen (22 000 €) kohdennettiin keväällä 2021 joustavassa esi- ja alkuopetuksessa työskentelevän osa-aikaisen koulunkäynninohjaajan palkkakuluihin, syksyllä 2021 osa-aikaisen samanaikaisopettajana toimivan erityisopettajan palkkakuluihin. Valtion erityisavustus esi- ja perusopetukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen (24 158 €) kohdennettiin yhden erityisopettajan palkkakuluihin sekä tukiopetukseen äidinkielessä, vieraissa kielissä sekä matemaattisissa aineissa. Hankkeelle saatiin myös jatkorahoitus (26 100 €), jonka käyttö alkoi joulukuussa 2021.

Esiopetuksen toimintamenot alittavat talousarvion 4,7 %:lla (2 678 €:lla).

Perusopetuksen toimintatulot ylittävät talousarvion 39,0 %:lla (13 697 €:lla). Toimintamenot alittavat talousarvion 6,3 %:lla (100 812 €:lla).

Kokonaisuudessaan opetuspalvelujen toimintatulot ylittävät talousarvion 39,0 %:lla (13 697 €:lla). Toimintamenot alittavat talousarvion 6,6 %:lla (109 528 €).

Tuloja on kasvattanut erityisesti valtiolta saadut erityisavustukset koronapandemian vaikutusten tasoittamiseksi esi- ja perusopetuksessa. Menoja on vähentänyt koulukuljetusten toteutuminen ennustettua edullisemmin, henkilöstön täydennyskoulutusten toteutuminen etänä ja ”sisäoppilaitoksen” toteutumisen siirtäminen vuoteen 2022.

Vuoden 2020 tilinpäätökseen verrattuna toimintakate oli 4,1 % suurempi (60 121 €).

2.4. VARHAISKASVATUSPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Varhaiskasvatuspalveluja tarjoaa päiväkoti ja perhepäivähoitaja. Lapselle turvataan koko varhaiskasvatuksen ajan hänen ikä- ja kehitystasonsa mukainen kasvatusta, opetus ja hoito. Lapsen kasvupolku suunnitellaan yhteistyössä huoltajien ja varhaiskasvatushenkilöstön kanssa. Lapsen kasvu- ja oppimisympäristö on lapsilähtöinen, monipuoliseen leikkiin ja toimintaan kannustava.

Päiväkodin johtaja	TP 2020	TA 2021	MUUTETTU TA 2021	TP 2021	Käyttö- % 2021	Muutos, % 2020-2021
Päiväkodin toimintakate €/hoitopäivä	80	95	95	82	86,3	2,5
Vakinainen henkilöstö osallistuu vuosittain täydennyskoulutukseen% henkilöstöstä	62,5	100	100	78	77,8	24,4
Eritasoista tukea tarvitsevat lapset saavat tarvitsemansa tuen % lapsista	60	100	100	100	100,0	66,7
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	6 479	14 000	14 000	14 121		118,0
Toimintamenot	-483 494	-623 097	-623 097	-615 190	98,7	27,2
TOIMINTAKATE	-477 015	-609 097	-609 097	-601 069	98,7	26,0
<i>Toimintakate euroa/asukas</i>	<i>-224</i>	<i>-296</i>	<i>-296</i>	<i>-284</i>	95,9	26,8
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	6 479	14 000	14 000	14 121		118,0
Toimintamenot	-414 128	-496 180	-496 180	-510 109	102,8	23,2
TOIMINTAKATE	-407 649	-482 180	-482 180	-495 988	102,9	21,7

Toiminnan ja talouden toteuma:

Kevätkaudella päiväkodissa on ollut lapsia 23.

Kesäaikana lasten määrä on vaihdellut siten, että enimmillään päiväkodin kirjoilla on ollut 37 lasta. Kesätyöntekijöiden lapsia on ollut 5, uusia kunnassa asuvia tai kuntaan muuttaneita lapsia on aloittanut touko-kesäkuussa 5. Lisäksi koululaisia tai esikoululaisia on ollut kesähoidossa 6.

Leikkipuistotoiminta alkoi juhannuksen jälkeen 29.6.21 ja jatkui 29.7.2021 saakka. Toimintaan osallistui yhteensä 16 lasta.

Syyskaudella lapsia on tullut varhaiskasvatukseen kuukausittain lisää siten, että joulukuussa lapsia on ollut 12 alle 3-vuotiasta ja 15 3-5 -vuotiasta. Päiväkodissa on ollut vuoden lopussa yhteensä 27 lasta. Perhepäivähoitossa on ollut edelleen 2 lasta. Siten varhaiskasvatuksen piirissä on vuoden lopussa ollut 29 lasta.

Lasten hoidon tarve on vaihdellut klo 5 – 20 välillä arkisin ja viikonloppuisin. Viikonloppuhoidon tarve on ollut kesä-joulukuussa keskimäärin 9 työpäivää/kk, kesäaikana suurempi kuin talvikaudella ja useina viikonloppuina siten, että työntekijöitä on tarvittu molempina päivinä kaksi. Tämä on edellyttänyt tarkkaa työvuorosuunnittelua ja ajoittain lisähenkilöstön palkkaamista.

Toiminnan painopisteenä on ollut Saimaaseen sitä ympäröivään luontoon tutustuminen sekä niiden suojeleminen. Rannalle on tehty retkiä eri vuodenaikoina ja lasten kanssa on opeteltu jätteiden lajittelua ja kierrättämistä. Lasten kanssa on retkeilty Geopark-kohteissa.

Vanhempien ja lasten osallisuutta ja yhteistyötä on syvennetty päiväkodin blogilla, jossa on päivittäin otettuja valokuvia toiminnasta. Niiden avulla lapset ja vanhemmat voivat kotona käydä läpi sitä, mitä päivän aikana on tapahtunut.

Elokuussa järjestettiin henkilöstölle yhteinen suunnittelu- ja virkistysiltapäivä Saimaalla risteillen. Syyskuussa pidettiin vanhempainilta, koronan takia etäyhteyksillä. Illan aikana kokeiltiin onnistuneesti yhteistä keskustelua Padlet-seinän kautta aiheesta 'mitä ovat hyvät tavat ja miten niitä edistetään kotona ja varhaiskasvatuksessa'. Päiväkodin työ- ja kasvatusilmapiiriin on panostettu tuomalla esiin arvostavan kohtaamisen merkitystä niin työntekijöiden kesken kuin lasten ja vanhempienkin kanssa.

Perheiden voimavarojen tukemiseksi tehtiin yhteistyötä Essoten neuvola- ja perheteiimitoiminnan kanssa. Työntekijät kävivät esittäytymässä henkilökunnalle.

Vauhtia Viikareihin! -hanke päättyi 31.12.2021. Hankkeen puitteissa järjestettiin vuoden aikana lapsille retkiä uimahalliin ja Geopark-kohteisiin, koulutusta henkilökunnalle, perheliikuntailtapäivä ja loppujuhlakonsertti. Pysyväksi jäljeksi hankkeesta on jäänyt liikuntaan houkutteleva aulatila monipuolisine liikkumisvälineineen sekä paljon osaamista lasten liikunnan edistämiseksi ja ylläpitämiseksi.

Varhaiskasvatuspalvelujen toimintatulot ylittävät talousarvion 0,9 %:lla (121 €:lla). Toimintamenot ylittävät talousarvion 2,8 %:lla (13 929 €:lla).

Menoja on kasvattanut se, että varhaiskasvatuksen piiriin on tullut ennakoitua enemmän lapsia, joten henkilöstöä on pitänyt myös palkata ennakoitua enemmän.

Vuoden 2020 tilipäätökseen verrattuna toimintakate oli 21,7 % suurempi (88 339 €).

2.5. NUORISO- JA LIIKUNTAPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Nuorisopalvelut luo edellytyksiä lasten ja nuorten hyvinvointiin, harrastuksiin sekä omaehtoiseen toimintaan nuorisolain edellyttämällä tavalla yhdessä muiden paikallisten ja alueellisten nuorisovaltuustojen kanssa. Kaikessa toiminnassa korostuu lasten ja nuorten osallisuus nuorisovaltuuston toimessa nuorten asioiden virallisena esiintuojana ja kommentoijana. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorille apua löytää ne palvelut, joita nuori tarvitsee päästäkseen elämässään eteenpäin.

Liikuntapalvelut järjestää monipuolisia liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen sekä henkilökohtaista liikuntaneuvontaa. Toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa ovat mukana muut Puumalassa liikuntaa järjestävät paikalliset ja alueelliset tahot. Liikuntapalvelut tarjoaa myös toimitiloja ja taloudellista tukea puumalalaisille liikuntaa järjestäville yhdistyksille ja ryhmille.

Vapaa-aikasihteeri	TP 2020	TA 2021	MUUTETTU TA 2021	TP 2021	Käyttö-% 2021	Muutos, %, 2020-2021
Nuorisovaltuuston kokoukset/kokoontumiset	8	7	7	7	100,0	-12,5
Nuorten ja päättäjien yhteiset tilaisuudet	0	1	1	1	100,0	100,0
Nuorisotilan avoimien ovien toiminta 13-20 v. nuorille, tuntia	240	200	200	333	166,5	38,8
Nuorisotilan avoimien ovien toiminta 9-12 v. nuorille, tuntia	142	200	200	100	50,0	-29,6
Maksuttomia liikuntaryhmiä eri kohderyhmille		8	8	9	112,5	
LIITO-työryhmän kokoontumiskerrat		4	4	3	75,0	
Kuntosalin kävijämäärä, käyntikertoja	9 468	12 000	12 000	9 675	80,6	2,2
Urheiluhallin käyttäjämaksujen osuus käyttömenoista	40	40	40	51	127,5	27,5
Lisäresurssin saaminen hanketoiminnan kautta, hankkeita	4	4	4	4	100,0	200,0
Lasten ja nuorten moniammatillisen työryhmän kokoontumiskerrat	7	5	5	6	120,0	200,0
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	76 890	81 135	81 135	93 174	114,8	21,2
Toimintamenot	-363 416	-465 581	-465 581	-434 640	93,4	19,6
TOIMINTAKATE	-286 526	-384 446	-384 446	-341 466	88,8	19,2
<i>Toimintakate euroa/asukas</i>	-134	-187	-187	-161	86,35	19,9
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	56 950	57 400	57 400	65 243	113,7	14,6
Toimintamenot	-167 371	-239 290	-239 290	-207 712	86,8	24,1
TOIMINTAKATE	-110 421	-181 890	-181 890	-142 469	78,3	29,0

Toiminnan ja talouden toteuma:

Nuorisopalvelujen toimintaa on toteutettu suunnitelman mukaisesti, koronapandemian asettamien rajoitukset huomioiden. Lähipalveluita on jouduttu perumaan tai toteutettu etäyhteyksin erilaisia kanavia käyttäen.

Nuorisotalon avointen ovien toiminta sekä minitalotoiminta ovat ns. matalan kynnyksen toimintaa, jota järjestettiin säännöllisesti tammi-toukokuussa ja syys-joulukuussa yhteensä kolmena päivänä viikossa. Nuorisovaltuusto on toiminut aktiivisesti nuorten asioiden esille tuojana ja järjesti syksyllä päättäjien ja nuorisovaltuustolaisten yhteisen tapaamisen.

Etsivän nuorisotyöntekijän nimike muuttui vuoden alussa nuoriso-ohjaajaksi, jolloin kokoaikaisen työtehtävän työnkuvaan kuuluu etsivää nuorisotyötä 20 viikkotuntia. Etsivä nuorisotyö on tavoittanut tuen tarpeessa olevia nuoria ja keskittynyt nuorten ns. nivelvaiheen tukemiseen nuoren siirtyessä Puumalasta toiselle paikkakunnalle opiskelemaan.

Lisäresursseja nuorten toimintaan on saatu naapurikuntien kanssa yhteisillä ”Kesäharrastuksia lapsille ja nuorille”-hankkeella (ts. Kesäauto-hanke) ja #DINO-hankkeella (digitaalisen nuorisotyön hanke) sekä nuorisopalvelujen omalla kerhotoiminnan yhteishankkeella. Nämä kolme hanketta ovat Itä-Suomen aluehallintoviraston rahoittamia.

Nuorisopalvelujen kohdeavustuksiin oli varattu 2 500 €. Kohdeavustuksia myönnettiin neljä kertaa, yhteensä 1630,56 €.

Koronapandemian rajoitukset vaikuttivat myös liikuntapalvelujen toimintaan. Liikuntatiloja jouduttiin aikuisille suunnatun toiminnan osalta keväällä sulkemaan ja ryhmäkokoja pienentämään, osa ryhmätoiminnoista ja tapahtumista peruttiin/jätettiin järjestämättä. Aikuisten liikuntaryhmiä ohjattiin etäyhteyksin ja kuntalaisille järjestettiin omaehtoiseen liikkumiseen liittyviä tempauksia. Syksyllä liikuntaryhmiä ohjattiin kaikenikäisille ja (uimahalli)retkiä järjestettiin sekä seniori-ikäisille että perheille. Koululaisille, 0.-2. lk ja 7., järjestettiin uinninopetusta Sampolan vesiliikuntakeskuksessa.

Liikuntaneuvonnan osalta syksy oli vilkas. Pääpaino liikuntaneuvonnassa oli kuntosaliohjelmassa, mutta myös kokonaisvaltaisempaa elintapaohjausta tarvitsevia löytyi joukosta.

Vauhtia Viikareihin! -hankkeella yhdessä päiväkodin kanssa kehitettiin lasten ja perheiden liikuntaa.

Liikuntapalvelujen kohdeavustuksiin oli varattu 9 000 €. Kohdeavustuksia myönnettiin 15 kertaa, yhteensä 6 621,81 €.

Nuoriso- ja liikuntapalvelujen toimintatulot ylittävät talousarvion 13,7 %:lla (7 843 €:lla). Toimintamenot alittavat talousarvion 13,2 %:lla (31 578 €:lla).

Menoja on vähentänyt koronaepidemian rajoituksista johtuvat toiminnan supistamiset.

Vuoden 2020 tilinpäätökseen verrattuna toimintakate oli 29,0 % suurempi (32 048 €).

2.6. AIKUISKOULUTUSPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Puumalan kansalaisopisto järjestää alueen asukkaille vapaan sivistystyön koulutusta. Kansalaisopiston laaja opetustarjonta tukee yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä. kansalaisopisto tarjoaa myös mahdollisuuksia musiikin perusopetukseen ja avoimeen yliopisto-opetukseen sekä järjestää tarvittaessa

maksupalvelukoulutusta. Opiskelu viedään lähelle ihmistä turvaamalla opiskelumahdollisuudet myös haja-asutusalueella. Opiskelu tapahtuu elinikäisen oppimisen sekä kestäväen kehityksen periaatteiden pohjalta. Kansalaisopisto toimii yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa.

Kansalaisopiston rehtori	TP 2020	TA 2021	MUUTETTU TA 2021	TP 2021	Käyttö-% 2021	Muutos, %, 2020-2021
Opiskelijoiden lukumäärä	1 709	1 800	1 800	1 476	82,0	-13,6
Opetustuntien lukumäärä	2 703	3 200	3 200	2 979	93,1	10,2
Toimintakate €/opetustunti	93,48	86,95	86,95	85,22	98,0	-8,8
Toimintakate €/opiskelija	147,86	154,58	154,58	172,00	111,3	16,3
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	37 668	39 560	39 560	35 013	88,5	-7,0
Toimintamenot	-290 354	-317 807	-317 807	-288 883	90,9	-0,5
TOIMINTAKATE	-252 686	-278 247	-278 247	-253 870	91,2	0,5
<i>Toimintakate euroa/asukas</i>	<i>-119</i>	<i>-135</i>	<i>-135</i>	-120	88,7	1,1
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	37 668	39 560	39 560	35 013	88,5	-7,0
Toimintamenot	-238 164	-283 800	-283 800	-252 822	89,1	6,2
TOIMINTAKATE	-200 496	-244 240	-244 240	-217 809	89,2	8,6

Toiminnan ja talouden toteuma:

Kansalaisopistossa annettiin opetusta 2 979 tuntia. Kurseja toteutui 170 ja kurssilaisia kaikkiaan oli 1 476 joista naisia 1 206 ja miehiä 270.

Osa toiminnasta kevään ja syksyn aikana siirtyi korona rajoitusten vuoksi etätunneiksi. Osa kursseista päättyi kesken rajoitusten vuoksi. Etälähetyksiä oli liikunnan, musiikin ja kielten ryhmissä. Opiskelijat löysivät etäopetukset hyvin.

Keväällä liikunnan etäopetusta oli mahdollisuus käyttää viikon ajan suoran lähetyksen jälkeen. Tämä järjestely koettiin hyväksi ja toimivaksi. Tämän innoittamana syksyllä tarjottiin myös kokonaan etänä pidettäviä liikunta kursseja, niitä toteutui 2 kurssia.

Musiikin etätunteja meni koko kevään ajan Palvelukeskukseen ja kemun musiikkiryhmille. Keväällä etäopetusta annettiin yksilöopetuksessa laulu- ja viulutunteina. Syksyllä palattiin lähiopetukseen. Joulukuussa tilanne palautui osittain taas etälähetyksiin Palvelukeskukseen ja kemun ryhmille.

Lähes kaikilla kursseilla jouduttiin laskemaan lähiopetuksen osallistujien määrää koronarajoitusten vuoksi.

Aikuiskoulutuspalvelujen toimintatulot alittavat talousarvion 11,5 %:lla (4 547 €:lla). Toimintamenot alittavat talousarvion 10,9 %:lla (30 978 €:lla).

Sekä tulojen että menojen vähenemiseen on vaikuttanut koronaepidemian rajoituksista aiheutuneet toiminnan supistamiset/uudelleen järjestelyt.

Vuoden 2020 tilinpäätökseen verrattuna toimintakate oli 8,6 % suurempi (17 313 €).

2.7. KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT

Palvelusuunnitelma: Kirjastolaitos edistää kuntalaisten ja kunnassa lomailevien mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen sekä kansainvälistymiseen. Lisäksi kirjastolaitos edistää virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen käyttöä ja niiden sivistyksellistä kehittymistä.

Kulttuuripalvelut edistää ihmisten henkistä hyvinvointia. Kulttuuripalvelut järjestää tapahtumia, näyttelyitä ja retkiä sekä edistää paikallisten harrastajien toimintaa ja verkostoitumista. Lisäksi kulttuuripalvelut vastaa Liehtalanniemen museotilan ja Salpalinja-bunkkerin toiminnasta sekä koordinoi höyrylaiva s/s Wennon toimintaa yhteistyössä Puumalan veneseuran kanssa. Kulttuuripalvelut tukee saumattomasti kunnan matkailupalveluita ja osallistuu kuntamarkkinointiin.

Markkinointipäällikkö	TP 2020	TA 2021	MUUTETTU TA 2021	TP 2021	Käyttö- % 2021	Muutos, %, 2020- 2021
Kirjaston aukiolotuntien määrä	2 225	3 300	3 300	2 971	90,0	33,5
Lainojen määrä	13 306	19 000	19 000	17 815	93,8	33,9
Toimintakate €/laina	9,51	7,20	7,20	7,17	99,6	-24,6
Kirjahankintojen määrä/1000 asukasta (OKM:n vähimmäistavoite: 350)	947	350	350	442	126,3	-53,3
Järjestetyt kulttuuritapahtumat	20	20	20	10	50,0	-50,0
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	14 243	13 230	13 230	18 403	139,1	29,2
Toimintamenot	-238 623	-244 490	-244 490	-244 785	100,1	2,6
TOIMINTAKATE	-224 380	-231 260	-231 260	-226 382	97,9	0,9
<i>Toimintakate euroa/asukas</i>	<i>-105</i>	<i>-112</i>	<i>-112</i>	<i>-107</i>	95	1,5
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	14 243	13 230	13 230	18 403	139,1	29,2
Toimintamenot	-225 513	-234 040	-234 040	-234 335	100,1	3,9
TOIMINTAKATE	-211 270	-220 810	-220 810	-215 932	97,8	2,2

Toiminnan ja talouden toteuma:

Koronan ja sen aiheuttamien palvelurajoitusten vaikutukset näkyivät selvästi kirjaston toiminnassa, aukioloissa ja omatoimipalveluissa. Vasta kesäkuussa toiminta oli lähes normaalilla tasolla. Kirjasto oli avoinna Puumalassa 250 kalenteripäivänä. Kirjastopalvelua oli tarjolla asiakkaille yhteensä 2 971 tuntia. Näistä virkailija oli asiakkaita palvelemaan 1 500 tuntia (palveluaika), omatoimi- ja itsepalveluasointia oli tarjolla 1 471 tuntia. Omatoimikirjastoa käytettiin vuoden aikana 933 kertaa (v. 2020: 995). Kirjastossa käytiin otannan perusteella 8 042 kertaa.

Koronaepidemian ja kokoontumisrajoitusten myötä suuri osa vuoden kulttuuritapahtumista peruttiin tai toteutettiin pienimuotoisemmin. Yhtenäiskoulun 6. luokan Kalevala-kilpailu järjestettiin yhteistyössä opetuspalvelujen ja Kalevalaiset Naiset ry:n kanssa. Koululaisille järjestettiin Lapsen oikeuksien viikolla Totem-teatterin PNNN LNK -esitys ja työpajat köydestä ja rohkeudesta. Mukamas-teatteri vieraili päiväkodilla toukokuussa ja Tanssiteatteri Rollo päiväkodissa ja palvelukeskuksessa lokakuussa. Viime vuonna peruuntuneet Viimeiset kiusaukset -ooppera ja Saimaan höyrylaivaregatta toteutettiin tänä vuonna koronarajoitusten helpottuessa kesäkuussa. Minikirjakemmakat toteutettiin 28.8. Vierailevia kirjailijoita oli 3 ja yksi äänikirjanlukija. Auditoriossa paikalla oli vaihteleva määrä kävijöitä, arvontaan osallistui 60 henkilöä. Itsenäisyyspäivää juhlistettiin yhteistyössä seurakunnan kanssa. Puumalan Taideyhdistyksen näyttely pystytettiin kunnantalolle kesäkaudeksi.

Liehtalanniemen museotila oli avoinna yleisölle 12.6.-29.8. ja siellä kävi 1 776 henkilöä. Salpalinjan Bunkkeri oli auki 1.-31.7. ja siellä kävi 1 713 henkilöä.

Kulttuuripalvelut tuki Soutajat kesäteatteriesityksen toteuttamista Lintusalossa, Puumalan Kädentaitajia, Puumalan Taideyhdistyksen järjestämää Kuvisleiriä, Hurissalon Harrastajateatteria ja Jalkapuuteatteria. Kokoa oma poppoo -kulttuuriretkiä toteutettiin syksyn aikana 4. Kulttuuripalkinto 2021 myönnettiin konserttipianisti Viacheslav Novikoville.

Saimaa Geopark -tietoutta edistettiin yhdessä matkailupalveluiden markkinoinnin ja tuotekehityksen kanssa. Uusi geokohde-karttaesite ilmestyi keväällä suomeksi ja englanniksi. Saimaa Geoparkille myönnettiin Unescon Global Geopark -status toukokuussa. Myös Wennosta ja Salpalinja-bunkkerista tuotettiin uudet esitteet. Norppapolusta tehtiin talvivideo. Keväällä koottiin Norppapolun taidepolkuisältöjä yhteen ja syksyllä muokattiin virtuaalireitin sisällöt verkkoon. Lastenviikon ohjelma ja esite valmistui kevään aikana yhteistyössä nuoriso- ja liikuntapalvelujen kanssa. Lisäksi Lasten kuvataideleiri voitiin toteuttaa. Leirin teema "Saimaan sylissä" toi esille geoparkia ja alueemme geologista menneisyyttä.

Puumala on mukana maakunnallisessa kulttuuritoiminnan Akku-kehittämishankkeessa, jossa luodaan seudullisia kulttuurituotteita ja käytänteitä mm. järvikulttuuriin ja saaristolaisuuteen liittyen.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen toimintatulot ylittävät talousarvion 39,1 %:lla (5 173 €:lla). Toimintamenot ylittävät talousarvion 0,1 %:lla (295 €:lla).

Sekä tulojen että menojen kasvuun on vaikuttanut Saimaan kauneimpien sävelten toteuttaminen arvioitua suuremmalla budjetilla.

Vuoden 2020 tilinpäätökseen verrattuna toimintakate oli 2,2 % suurempi (4 662 €).